

CHILE BULLETINEN

Nr 1/86

Ärg 14

Pris 10 kr

Ansvarig utgivare: Margareta Björling

Redaktion: Rosemarie Andersson, Margareta Björling, Ingvar Enghardt, Ulrika Johansson, Karin Wahlgren

Pressläggning: 5 maj 1986

Tryckeri: Tryckop

Omslagsbild: Barn i San Juan del Sur, Nicaragua. Foto: Hector Estay

Prenumerationspris: 50 kronor för 4 nr. (Myndigheter och institutioner: 70 kr). Betala på pg 50488-6, *Chilebulletinen*. Ange från vilket nummer prenumeration skall börja.

Medlemskap i Chilekommittén inkluderar prenumeration på *Chilebulletinen*. Betala 150 kr på pg 88 72 33-5.

Adressändringar sändes till: Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm.

CHILEKOMMITTEN

Adress: Box 622, 101 28 Stockholm

Telefon: 08/40 53 04

Besöksadress: Solidaritetshuset, Barnängsgatan 23.

Chilekommitténs målsättning är att politiskt och materiellt stödja motståndskampen i Chile. Insamlade medel går oavkortat till motståndskampen inne i Chile.

Chilekommitténs plattform är: Bekämpa imperialismen, Stöd motståndet - Bojkotta diktaturen, Frigge de politiska fångarna, Stöd det chilenska folkets kamp för socialism, Stöd arbetarrörelsen i Chile.

Chilekommitténs solidaritetsfond

Pg 65 39 28-2

Chilekommitténs kampfond

Konto för löpande verksamhet, etc.

Pg 88 72 33-5

BLI MEDLEM I CHILEKOMMITTEN !

Situationen i Chile kräver att solidaritetsarbetet hålls vid aktivt liv. Blir vi fler blir vi starkare. Bli medlem i Chilekommittén! Som medlem får du en prenumeration på *Chilebulletinen* och blir inbjuden till årsmötet och våra seminarier.

Sätt in 150 kronor på pg 88 72 33 - 5 (100 kr för studerande och pensionärer) Skriv »medlem» på talongen och ange från vilket nummer du vill ha *Chilebulletinen*.

LEDARE

»...De verkliga terroristerna lever helt rätt på att suga ut proletärer och fattigbönder.

De sitter på höga poster och regerar med järnhård hand i de flesta länder i världen!»

En och annan detalj i panoramat har ändrats, men Nynningens text står sig dessvärre, vilket vi påminns om i dessa dagar. Reagan kallar Nicaraguas lagligt valda regering för terrorister, men de egna 10 000 legoknektarna höjer han till skyarna som frihetskämpar och vill backa upp med 100 miljoner dollar i gåvor. Det är mer än landet Peru med 19 miljoner invånare har rätt att låna av Världsbanken, eftersom USA inlägger sitt veto.

□ □ □

I Chile förbereder oppositionen just nu den mest målmedvetna uppladdningen som förekommit under diktaturens snart tretton år. Strejker pågår och planeras. En generalstrejk ska smånigom få Pinochet på fall.

Chile går mot en hård vinter. Själva hoppas vi på en ljuvlig sommar. Men låt oss inte glömma de chilenska kamraterna!

Använd Chilekommitténs solidaritetsfond pg 65 39 28 - 2!

Just nu stödjer vi bl a hamnarbetarna, som är en nyckelgrupp när det gäller att blockera exporten från Chile. Hamnarbetarna vädjar till omvärlden att bojkotta chilenska varor.

Låt den chilenska frukten ruttna i diskarna!

Innehåll:

3. Fruktplockarna i Chile: Ett liv i giftmoln
5. Rescension: »Bricka i spelet»
6. Intervju med Åke Wedin
8. Politiska fångar i Chile
11. Chile: Dagbok 8 mars - 1 maj
12. Solidaritetshuset
15. Pinochets »folkliga kapitalism»
16. Konst: Conquistadorer i Södertälje
18. El Salvador: »Grön mango»
20. Graham Greene: Komedianterna
22. Index

Fruktplockarna i Chile: Ett liv i giftmoln

Varje sommar kan chilenska regeringen stolt visa hur efterfrågan på chilensk frukt ökar. I år tror man sig kunna tjäna 500 miljoner dollar på druvor, äpplen och annan frukt.

Statistiken talar inte om att fruktexporten ligger i främmande händer, och att vinsten tas ut i utlandet. Inte heller talar man om de 100 000 kvinnor som sliter i plantager och pack-skjul för svältlöner och med risk för livet.

»Det vet ju var bonde som arbetar med kemikalier...att man ska använda ansiktsmask och...vad heter det nu...ett slags regnkläder och så vidare så att han inte får bekämpningsmedel i pälsen. Gör man så, så är det ingen fara. Men om så skulle vara, så skall man ju göra en anmälan men på ett ansvarigt sätt. Självt tror jag inte att det där är något typiskt eller utbrett.»

Så svarar ordagrant Chiles arbetsminister, Alfonso Marquez de la Plata vid en presskonferens den 20 januari sedan CNC, Lantarbetarförbundet, publicerat ett offentligt upprop med anledning av den långa rad alarmerande förgiftnings- och dödsfall som inträffat denna säsong inom exportjordbruket och speciellt inom fruktindustrin. Orsa-

ken är den hänsynslösa användningen av bekämpningsmedel som förekommer där.

Riskerar livet

Av arbetsmarknadsskäl är det främst säsongsarbetare som utsätts för farorna. Det finns i Chile omkring 200 000 säsongsarbetare varav hälften arbetar i fruktsektorn.

Det är för övrigt inte bara arbetarna som riskerar livet utan även konsumenterna. I Valdivia måste ett 70-tal personer uppsöka sjukhus i januari efter att ha ätit av den förgiftade frukten.

I sitt upprop brännmärker lantarbetarorganisationerna användningen av bekämpningsmedlen Eldrin, Dieldrin, Aldrin, Heptachlor och Parathion. Dessa

är totalförbjudna i länder som Argentina, Brasilien, Ecuador, i hela Europa, Japan och USA. I Chile är användningen endast försedd med säkerhetsregler som sällan följs.

I CNCs fackblad Tierra berättas hur en godsägare Quiroga, San Esteban (Los Andes) lät flygbespruta sin oregano-odling på 14 hektar, alltmedan 24 lantarbetare var sysselsatta med rensning, många av dem halvnakna i den gassande solen. Självt satt herr Quiroga i sin bil, med uppväddade rutor, och inspekterade arbetet.

Svåra allergier, hjärtbesvär, huvudvärk, blindhet och sterilitet är några av följderna av förgiftningen med dessa ämnen. Många arbetare är inte ens medvetna om vilka risker de utsätts för, säger Tierra. På ett gods i Malloco tvättade sig arbetar-

na efter jobbet med samma vätska som de sprejat på åkrarna (!) Man räknar upp ett dussintal liknande fall.

Kvinnor mest

Idag täcks nästan allt land mellan Copiapo, 80 mil norr om Santiago och Curico, 18 mil söderut, av vinodlingar och fruktplantager. Det är hit de 100 000 fruktplockarna beger sig i november - januari då säsongen startar. När säsongen är över i april står de åter utan arbete, för nu behövs mycket lite folk på odlingarna. Dessa människor hör till de mest utsatta i den ultraliberala chilenska ekonomin. Flertalet av dem är ensamstående kvinnor och deras barn.

Säsongsarbetarna behandlas uselt av arbetsgivarna. De blir inhysta i primitiva baracker och kjoor utan vatten eller toalett, och utspisade med billigast möjliga makaroner. De har inte rätt till reglerad arbetstid eller övertidsersättning. Lantarbetarfacken har heller inte rätt att sluta kollektivavtal för dem. Ersättningen bestäms av patronen eller förvaltaren.

Nattarbete

— Under november och december jobbar jag i vingårdarna med rensning, berättar en kvinna. Jag börjar halv åtta på morgonen, men dessförinnan har jag lagat maten åt oss för dagen. Jag måste stiga upp klockan sex för att hinna. Sedan i januari börjar jag i druvpackningen som pågår till i april. Då måste man verkligen ligga i om man skall få ihop lite pengar. Jag måste packa 50 lådor om dagen och för det får jag 600 pesos (200 kr). Det är ett tungt arbete. Man arbetar från två på eftermiddagen till midnatt. Sedan får man ta sig hem till fots och det är lång väg.

— Det kan ju verka mycket med 200 kronor om dagen, men det tjänar vi bara i två, tre månader, och det skall räcka för resten av året. Det är en ynkedom som dom betalar, men man är ju tvingad att ta det.

År efter år inträffar svåra förgiftningsolyckor i fruktindustrin.

En flicka berättar hur 17 av hennes kamrater nyligen blev förgiftade när de packade druvor. »En liten tjej var nära döden». Det är många skolungdomar som arbetar med fruktpackningen. De är lite modigare när det gäller att diskutera priset på sitt arbete.

— Vi håller kontakt sinsemellan, säger hon. Om dom bara betalar 300 pesos om dagen på ett packningsställe, så säger vi: dit går vi inte! Vi går till dom andra som betalar 400 pesos. Då blir de tvungna att höja, annars ruttnar deras frukt...

Facket kräver...

CNC försöker att fånga upp de ungas initiativförmåga. I februari kallade man till två »massmöten för säsongsarbetare», ett i San Felipe och ett i Talagante. Här lade man fram en »säsongsarbetarnas kravlista». Däri krävs bland annat skyddsutrustning mot giftbesprutningen och en minimilön på 550 pesos om dagen (180 kr). Man gjorde en affisch som spreds till arbetsplatserna. Redan i mars började arbetarna med dygnsstrejker för att sätta kraft bakom orden.

Arbetsgivarna hade försökt att kväva rörelsen i sin linda genom att sätta in polis för att skingra folksamlingar. När det nya säsongsarbetarfackförbundet »Nuevo amanecer» (Ny gryning) kallat till möte i Santa Rosa - utomhus, sent på kvällen den 3 januari - kom en karabinjärpatrull och arresterade ett antal deltagare med brutalt våld. Då mötet skulle fortsätta nästa kväll satte polisen in två bussar och arresterade 150 deltagare däribland flera barn.

Men mobiliseringen har börjat, CNC och säsongsarbetarfacken har förlorat rädslan. Nu planeras en nationell kongress för lantarbetarkvinnorna där man ska visa hela landet hur kvinnorna får lida. Också deras sociala situation ska diskuteras.

I Chile finns marginaler att ta av: en låda druvor säljs i USA eller Sverige för 125 kronor. Den som packar lådan får 4 pesos (60 öre).

INGVAR ENGHARDT

Källor: Solidaridad nr 217/86, Fortin Mapocho 24/februari 86, Tierra nr 27-28/86

Ill: Nicolas de la Cruz

Recension: Spel eller solidaritet

Vid det andra världskrigets slut gjordes ett storstiltat försök att samla all världens fackföreningsrörelse i en enda organisation, Fackliga Världsfederationen, FVF. Öst och väst var med.

När det kalla kriget bröt ut, sprack organisationen genom att väst lämnade den och bildade Fria fackföreningsinternationalen, FFI.

FFV fortsatte med enbart socialistländerna som med-

lemmar. 1964 bildade man för Latinamerika en regional organisation, CPUSTAL.

Den Kristna fackföreningsinternationalen KFI(AVF) som funnits i Europa sedan 1920-talet fick redan 1954 sin latinamerikanska avläggare, CLAT (Central Latinoamericana de Trabajadores).

Dessa tre internationaler kämpar hårt om Tredje världens folk och inte minst Latinamerika.

Det är mot denna bakgrund som Ake Wedin på 120 pocketsidor i sin senaste bok »Bricka i spelet – storpolitik och fackföreningsrörelse i Latinamerika», skildrar det drama som arbetarorganisationerna lever i.

Wedin analyserar det grova spel som drivs av stormaktsregeringarna för att genom ekonomiska stimuli via olika »utvecklingsstiftelser» få de latinamerikanska arbetarna att dra åt rätt håll, trots den sociala nöd de lever i (de har ofta inte ens råd med en medlemsavgift!).

Visst är man överens om att arbetarna skall kämpa för att försvara sina intressen, men eftersom den latinamerikanska fackliga rörelsen är ung, fattig och svag måste den ha hjälp av de äldre, mer välbärgade bröderna för att hamna rätt.

Kontor men inte strejk

I vad består denna hjälp? Ofta i seminarier i utlandet för fackliga förtroendevalda under givarorganisationens kontroll, rundliga arvoden eller till och med avlöning av fackliga ledare, även kontorshyran kan ingå liksom bilar mm.

Men arbetarna finner snart att de inte är herrar i eget bo. Strejker kommer av sig, avvikare sparkas, löner förhalas...

För de »östliga» staterna gäller oftast att man ger stipendier åt unga partimedlemmar för studier vid respektive lands högskolor. I gengäld väntar man sig följsamhet i olika internationella kampanjer.

Är det någon som undrat över varför de argentinska kommunisterna höll så tyst medan Sovjet stöttade den argentinska diktaturen med stora köp av vete?

Åke Wedin: — Andra river ned vad vi försöker bygga upp

I namn av fackligt bistånd bedriver stormakterna utrikespolitik och saboterar vad andra seriösa bidragsgivare försöker bygga upp. En som är väl insatt och som på nära håll sett hur det går till är Åke Wedin som i sin senaste bok: »Bricka i spelet» tar upp problematiken.

Jag hade i somras tillfälle att höra honom föreläsa vid en facklig internationell grundkurs. Åke Wedin är en dynamisk person och spar inte på krutet. Nyfiken beslöt jag mig för att ta reda på mer om honom och om hans arbete och erfarenheter i Latinamerika.

Åke Wedin blev tidigt intresserad av Latinamerika. Från början tänkte han bli lärare men beslöt sig för att läsa historia och började jobba med en avhandling om Inkarikets historia.

Jag låter honom själv berätta fortsättningen:

»Medan jag höll på med min avhandling blev jag erbjuden jobb på Arbetarrörelsens arkiv. Efter några år fick jag ett nytt anbud, något helt annorlunda, samtidigt

som det anknöt till det jag gjort tidigare. Jag hade studerat och skrivit om FFI (Fria fackföreningsinternationalen), om hur organisationen fungerade under sin första period då Arne Geijer var ordförande där. Redan då blev jag på det klara med att FFI som facklig organisation hanterades väldigt illa av amerikanerna och att det skedde därför att de satte andra mål före de fackliga. Det var viktigare för de så kallade fackliga representanterna från USA som arbetade i de här sammanhangen att

främja amerikansk utrikespolitik än att främja den fackliga enheten världen över.

Till Latinamerika

Eftersom jag kunde spanska och hade erfarenhet av vuxenundervisning fick jag jobbet som innebar att åka till Latinamerika och försöka bygga upp en regional organisation för IBTU (Internationella Byggnads- och Träarbetarfederationen) som är en yrkesinternational

Forts. fr. föregående sida

Coca Cola-fack

Efter Castros seger på Cuba inträttade USA sitt AIFLD (American Institute for Free Labor Development) som till 90 procent finansieras av staten via AID (motsvarande svenska SIDA). Institutet ser till att följ samma »gula» fack och förbund i Latinamerika har god ekonomi, att Coca Cola inte har bekymmer och att USA:s interventioner i latinamerikanska angelägenheter möts med applåder. Motsvarande verksamhet bedriver västtyska Friedrich Ebert Stiftung, ursprungligen ett tyskt ABF, där socialdemokraterna styr de statliga anslagen.

Höger eller vänster...

Den en gång »kristliga», regionala, federationen CLAT finansieras idag nästan helt av tyska CDU-regeringen via Konrad Adenauer Stiftung. Vare sig det lutar åt höger eller vänster i något latinamerikanskt land, kan det västtyska näringslivets investerare känna sig lugna.

Skulle det någon gång se riktigt illa ut, som i Chile under Pinochet eller tills nyligen i Uruguay, så finns det pengar att hämta för regimtroga antikommunister från Hanns Seidel-Stiftung, stöttad av Franz Josef Strauss CSU.

Gangstermetoder

Även svenska LO/TCO får ta åt sig av kritiken. Av SIDA får de svenska organisationerna ca 20 miljoner kronor årligen för att stödja latinamerikanska kamraters medlemsskolning. Ofta måste man då parlamentera med eller sätta sig över korruperade ledare som känner sin ställning hotad. Men samtidigt visar svenskarna i FFI en otillständig flathet mot amerikanarnas gangstermetoder.

Den FFI-anslutna nicaraguanska CUS som sattes upp av USA 1962 driver idag tillsammans med tre extrema högerpartier och arbetsgivarorganisationen en hänsynslös kampanj mot den lagligt valda regeringen i Nicaragua. Skulle någon CUS-medlem bli anhållen skriker CUS om att de fackliga rättigheterna trampas under fötterna. Att organisationens »flyktingar» har ett dokumenterat samröre med Reagans »contras» talar man tyst om. USA-organisationerna håller dem om ryggen och en svensk tiger...

Brickor eller solidaritet?

Wedin brännmärker den falska välgörenhet och det svek som den latinamerikanska arbetarklassen är utsatt för som brickor i spelet mellan öst och

väst. Men han visar också hur arbetare i flera länder lyckats med att enas i självständiga organisationer under stora offer såsom i Chile och Bolivia.

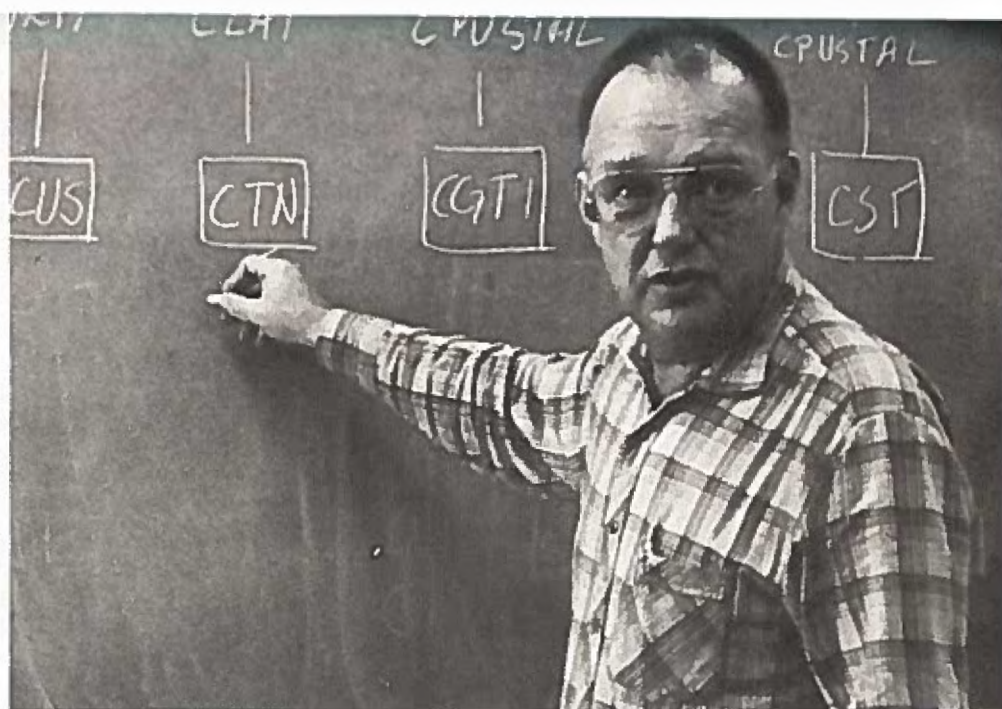
Wedins främsta budskap är att internationell solidaritet handlar om att vi behöver varandra. Det borde inte behöva påpekas.

Det är en välbevandrad latinamerika-expert som skriver, men kanske har Wedin lockats att vara alltför komplett. Vissa sidor i boken blir närmast oläsliga genom det myller av organisationsförkortningar som figurerar i texten trots att framställningen i övrigt är föredömligt klar. Lyckligtvis för den ovane läsaren finns det en förkortningsnyckel i slutet av boken. Man gör klokt i att rita organogram samtidigt som man läser.

Boken har en studieplan varför vi kan rekommendera den för latinamerikakrilar.

Förlag: Interlingua 1985. Kan beställas från Brevskolan eller UBV.

INGVAR ENGHARDT

Åke Wedin

Foto: Anders Rossing/Nyheter från LA

och som inte hade något regionalt samarbete i Latinamerika tidigare.

När jag kom dit fanns det tre medlemsorganisationer, av vilka bara en var något att räkna med och inte bara fanns på papperet, och det var byggnadsarbetarförbundet i Venezuela.

Mina huvuduppgifter var att försöka ansluta så många organisationer som möjligt, ordna regionala konferenser och stärka organisationerna genom att starta facklig utbildning. Jag tyckte det var lämpligt att försöka sprida studiecirkliden och tillämpa den i praktiken och att arbetet skulle utgå från en facklig grundkurs.

Slitsamt

Jag insåg genast att det inte skulle vara så enkelt som det verkat. Jag fick ställa i ordning ett garage som hörde till byggnadsarbetarförbundet i Venezuela och där inrättades ett kontor, men verksamhetsfältet var hela Latinamerika. Det var väldigt slitsamt, speciellt det första året. Det gällde att framställa studiematerial och knyta kontakter.

Studiematerialet bjöd på flera svårigheter. Först och främst gällde det att ta reda på vilka problem man hade ute i organisationerna, så att man gjorde ett studiematerial som upplevdes som väsentligt för medlemmarna. Ett problem var språket, även om det är detsamma i de flesta länderna på kontinenten är det väldigt stor skillnad på ordens innebörd från land till land även inom det fackliga området.

Toppstyrning

Vi började göra materialet i januari börjades funktioner och ville på ett enkelt och handfast sätt rikta uppmärksamheten på alla de punkter som måste finnas med för att demokratin ska fun-

gera. Vi pekade också på vikten av att medlemmarna själva är aktiva, jag hade ganska snart kommit underfund med att det stora problemet var just toppstyrningen och bristen på demokrati.

Det var inte det lättaste att sätta igång. Ledarna begrep ju vad en facklig skolning skulle innebära. De själva skulle kunna bli avsatta när medlemmarna lärt sig hur demokratin ska fungera. Men man var tvungen att ha deras medgivande annars kunde man ha blivit beskyldd för att bedriva subversiv verksamhet. Det krävde en massa diplomati. Resultatet blev att i vissa fall bad de en att »dra åt helsike», några accepterade men gjorde allt för att lägga hinder i vägen, andra lät oss hållas, men det fanns några som hjälpte till för att de insåg vikten av det här arbetet.

Vind i seglen

När jag kom hem igen blev jag erbjuden jobbet att försöka bygga upp en internationell facklig solidaritetsverksamhet för LO och TCO gemensamt. Tillsammans med andra skulle jag bygga upp ett sekretariat med uppgift att ta hand om och förbereda förslag till fackliga biståndprojekt. Därefter skulle en nämnd med representanter från LO och TCO fatta beslut.

Allt skedde inte på en gång, men verksamheten hade just då mycket vind i seglen. SIDA hade tidigare drivit på fackföreningsrörelsen att komma med bland de enskilda organisationer som fick stöd av SIDA för att bedriva biståndsverksamhet. De första fem åren växte biståndspengarna från noll till 20 miljoner kronor. Idag skickas cirka 40 miljoner kronor till fackliga organisationer i tredje världen från SIDA via LO-TCO, ungefär hälften av dem går till Latinamerika.

1972 och i september samma år var

det färdigt under namnet »Unidos triunfaremos» (tillsammans segrar vi). Cirkeln handlade om demokratins innehåller tyst

Jag vill bestämt hävda att det inte är något fel på det svenska fackliga biståndet. Felet är att man å ena sidan bistår med 20 miljoner i Latinamerika medan man å andra sidan är så tyst och försagd gentemot amerikanerna och tyskarna som hela tiden satsar mycken mer pengar på att förstöra och riva ner.

Man kan säga att FFI i stort sett dansar efter amerikanarnas pipa och att organisationen är oerhört beroende av USA, både nu och när USA stod utanför FFI (1969-82). Och vi säger ingenting. Våra representanter för LO och TCO som träffar amerikaner och tyskar i FFI och i olika yrkesinternationaler öppnar alltså inte munnen och ställer till ett jäkla liv, vilket jag tycker att de borde göra. Jag kan med andra ord inte få det här att gå ihop.

Vi hade alltså när vi började vårt biståndsarbete väldigt goda skäl att inte arbeta så mycket via FFI. Det gör inte den svenska fackföreningsrörelsen idag heller. Det allra mesta går via yrkesinternationalerna och där blir det i första hand fråga om samverkan med dem som inte är dominerade av amerikanerna.

Men det räcker inte med att göra det rätta själv, man måste samtidigt se till att begränsa skadeverkningarna från dem som är samvetlösas nog att använda det fackliga biståndet som täckmantel för helt andra saker.»

Åke Wedin fortsätter att föreläsa och forska kring Latinamerika. Självt uttrycker han det så att han är förälskad i kontinenten och att den förälsken kommer att vara livet ut.

EVA KÄLLSÄTER

Politiska fångar – en kraft att räkna med i dagens Chile

Chilebulletinen har träffat Irma, vars make sedan fem år tillbaka sitter fängslad av politiska skäl i Carcel Publica i Santiago. Han tillhör en grupp fångar som hotas att bli dömda till döden. För en tid sedan var Irma, själv bosatt i Sverige med parets sjuåriga dotter, på besök i hemlandet. Irma fick då en bra bild av hur de politiska fångarnas situation är just nu.

Hur går det till när en anhörig får träffa en fånge?

– Två gånger i veckan får vi gå dit. De som kan tar med sig något ätbart, för maten i fängelset är undermålig, och ibland direkt hälsovådlig. Fångarna delar sedan solidariskt på alla gåvor, eftersom en del aldrig får någonting, och en del är i sämre kondition än andra. De släpps ut i ett stort rum, där vi anhöriga får träffa dem under någon timma.

Hur ser det ut i fängelset?

– Just det här fängelset, Carcel Publica, blev illa åtgånget under den senaste stora jordbävningen. Fångarna sitter i mycket små celler under svåra hygieniska förhållanden. De flesta är samlade på avdelningarna 9 och 10. Kvar på avdelning 4 finns tre kamrater - Jorge Palma, Hugo Marchan och Carlos Garcia - som sitter tillsammans med vanliga fångar. De har det så efter det iscensatta fångupproret i oktober 1985, under vilket Victor Zuniga dödades. Man har krävt att också de ska få komma till avdelningarna 9 och 10. Men även där blandas de politiska fångarna med andra, exempelvis genom att man har gemensamma toaletter.

Varför kräver de att få sitta tillsammans?

– Frånsett att de behöver hjälpa och stödja varandra - deras hälsa är ju ofta bräcklig - är det helt enkelt för farligt för dem bland de »vanliga kriminella». Där blir det ofta bråk och slagsmål, vilka ofta utnyttjas av fängelsepersonalen för att komma åt de politiska fångarna och skada eller döda dem, som de gjorde med Victor Zuniga. Men det hindrar inte att kontakten mellan de vanliga fångarna och de politiska fångarna ibland är positiv och kamratlig. Ofta försöker en politisk fånge se till att han har en kompis, en »livvakt», bland de vanliga fångarna.

– De politiska fångarna sysselsätter sig med olika sorts hantverksarbeten, t ex tygtavlor, små saker i trä, ben och läder. De säljs genom Vicarian och når utomlands. Här i Sverige brukar vi se dem säljas vid olika bokbord hos solidaritetsorganisationer och av chilenska grupper.

Hur många människor sitter idag fängslade av politiska skäl i Chile?

– I hela landet är de 334 personer. I Santiago finns de på de tre fängelserna Carcel Publica (64 st), Penitenciaría (44 st) och San Miguel som är ett kvinnofängelse (14 st). I allmänhet har de suttit fängslade mycket länge, flera av dem i olika omgångar.

Kan du förklara deras rättsliga situation? Vilka brott anklagas de för t ex, och får de normala rättegångar? Har de blivit dömda i en vanlig juridisk process?

– Situationen är komplicerad som du kanske förstår. Som exempel ska jag försöka beskriva vad som gäller min man. Han tillhör den grupp som det rent juridiskt ser värst ut för. De är fjorton stycken, varav två kvinnor - Miriam Ortega och Cecilia Radrigan - för vilka regimen kräver dödsstraff. Nästan alla har tillbringat en period i landsflykt efter kuppen, men återvänt. Regimen baserar sig på en ny antiterroristlag från 1981. De ställs till svars för otaliga brott och politiska aktioner mot regimen. Det finns inga bevis för deras skuld förutom de deklarerationer de gjort under tortyr. De har aldrig ställts inför någon domare. Det har enbart förekommit hemliga förhör, som advokaterna fått veta om i sista minuten, utan att få insyn i handlingarna i målet. Deras fall ska avgöras av det militära rättsväsendet, 1984 tänkte regimen ställa dem inför krigsrätt - en institution som har möjlighet att verkställa en dödsdom inom 48 timmar. Lyckligtvis avvärjdes denna farliga situation tack vare den uppmärksamhet det väckte utomlands och att den internationella opinionen utövade starka påtryckningar för att rädda dem.

Vad kommer att hända härnäst?

– Det är det ingen som vet. Advokaterna är lika maktlösa som vi. Deras ärenden ligger fortfarande i första instans, alltså med en teoretisk möjlighet att överklaga. Problemet är att rättegångarna aldrig avslutas och att inga domar blir avkunnade. Att denna ovisshet fortsätter är ju ett klart brott mot FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Vad har regimen att vinna på att rättegångarna inte avslutas?

– De politiska fångarna får helt enkelt spela rollen av regimen gisslan. De används när folket mobiliserar sig, som t ex 1984. De används som skrämmande exempel, för att dämpa motståndet. Jag tror att deras roll som gisslan är alltför viktig för att regimen ska släppa dem.

Är det möjligt att genom påtryckningar förändra den här situationen?

– Alla de politiska fångarna i Santiagos fängelser skrev själva i december 1985 ett brev till Högsta Domstolen. Deras kravlista var, och är, fortfarande:

- att inga dödsstraff utdöms
- att rättegångarna påskyndas och avslutas
- att lagdekret 504 åter kan tas i bruk (innebär att straffet kan omvandlas till landsflykt)
- att de politiska fångarna samlas på särskilda ställen
- att de får läkarvård och tandvård
- Dessutom kräver de vissa lättnader i fångenskapen, exempelvis olika former av permissioner och villkorlig tillsyn.

Är det vanligt att de politiska fångarna tar egna initiativ på det här sättet?

– Ja, och jag tycker att det är oerhört viktigt att understryka att de politiska fångarna i dag är välorganiserade och att de spelar en erkänd och viktig roll i den folkliga mobiliseringen mot Pinochetregimen. Detta är ett resultat av de senaste årens händelser och utgör en stor kontrast till situationen för de politiska fångarna på 70-talet, som var mera kaotisk och då det var svårare att göra sig hörd.

– Visste du t ex att fångarna dels är organiserade på varje fängelse, dels nu har ett nationellt samordningsorgan, kallat CNPP - Coordinadora Nacional de los Presos Políticos? De gör samordnade aktioner som skrivelser, dokument, hungerstrejker etc. Man kan säga att på fängelserna finns en bred enighet i kampen, som går utöver de partipolitiska skiljaktheterna. Där finns en hög politisk medvetenhet.

Gör de internationella organisationerna något för att hjälpa fångarna?

– De kan väl sägas engagera sig mer och mer, t ex genom påtryckningar som när hotet om krigsrättegångar var överhängande. Det Internationella Röda Korset gör humanitära insatser bland annat genom att besöka fångarna. Inom Amnesty International har det förts en intensiv debatt huruvida man skall hjälpa dem aktivt genom adoption av fall eller inte, eftersom de enligt sina principer inte tar sig an människor som de anser brukar våld.

– En mycket viktig händelse inträffade för ett halvår sedan. FN sände en representant, Fernando Volio, för att undersöka situationen för de mänskliga rättigheterna i Chile. Han besökte fängelser i olika städer. Fångarna passade då på med en hungerstrejkaktion för att sätta mer tyngd bakom sina krav. Volio ansåg fångarnas krav högst berättigade och hade ett sam-

manträffande med regeringen för deras skull. Besöket resulterade så småningom i en rapport, och att FN:s generalförsamling tog en resolution som fördömde den chilenska regimen.

Vad kan vi göra här i Sverige tycker du?

– Vi kan ställa upp i kampanjen för liv och frihet åt de politiska fångarna. Både enskilda människor och organisationer kan skriva brev eller skicka telegram till de chilenska myndigheterna. Den internationella opinionen kan i kritiska lägen var helt avgörande. Det är också ett sådant stöd för de politiska fångarna att veta att andra människor ställer upp för dem. Det har jag ju sett med egna ögon.

KARIN WAHLGREN

Till min »companera»

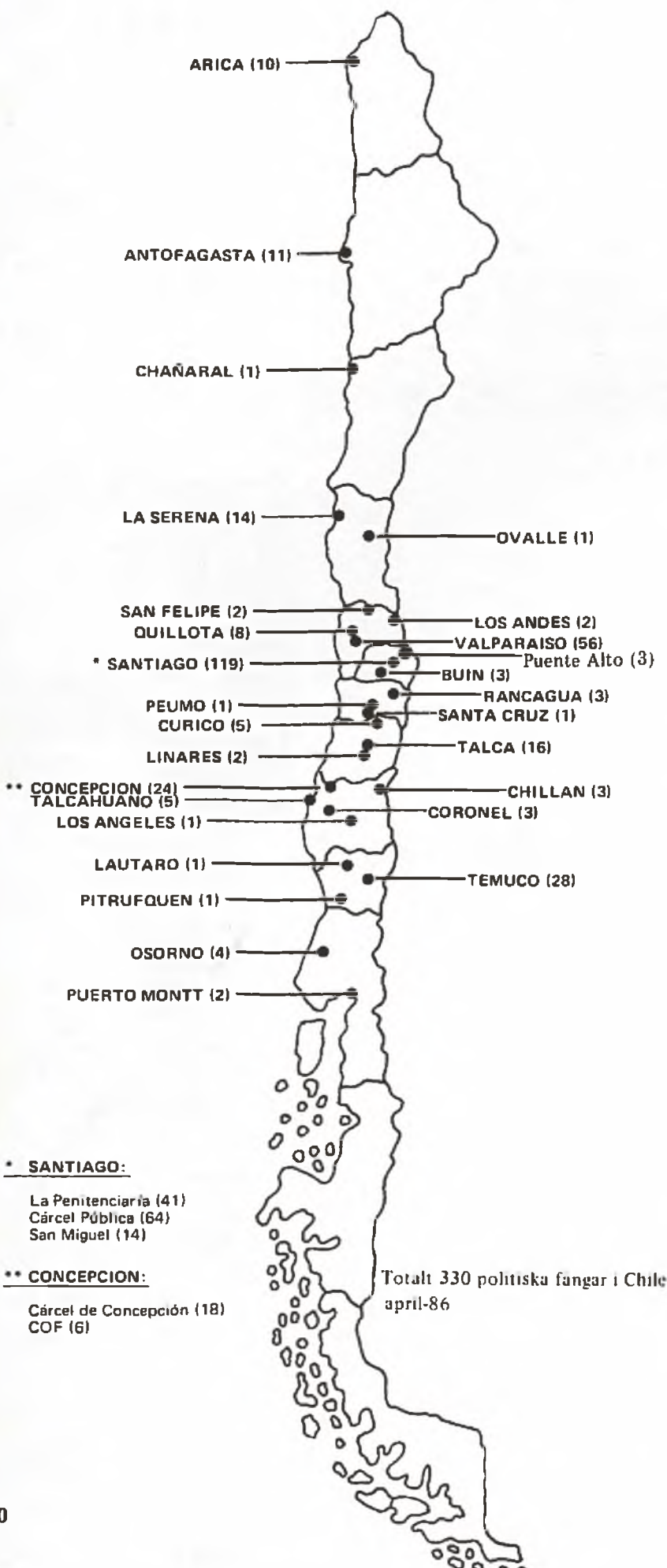
Och du är så fin
när du går till arbetet
med barnet
som en flagga
i dina armar.

I morgon är det lördag igen
här i detta avskryvda fängelse.

Min älskling
jag vaknar plötsligt
med en underlig känsla.
Jag drömde att jag tittade
mot horisonten
genom cellfönstret
och såg din siluett
avteckna sig.

HÄR FINNS DE POLITISKA FÅNGARNA I CHILE

(Siffran inom parentes anger antal fångar i fängelset)

Här följer ett urval av händelser i Chile under tiden 8 mars till 1 maj.

Källor: Radio Panorama, Radio Moskva
Análisis, Liberación, Solidaridad m.fl.

8 mars

Internationella kvinnodagen. Demonstrationer började i Parque Forestal. Deltagarna ropade »Asesino, asesino» och »Y va a caer». 50 personer arresterades, många sårades.

11 mars

Internationell flygmässa i Santiago. Deltagare från 16 länder, bl a USA, Sydafrika, Israel, England, Västtyskland. Även svenska flygplan skulle delta men dök inte upp.

Den chilenska vapenfabriken Cardoen presenterade sin nya splitterbomb, som redan sålt till bl a Irak.

Även om USA har förbjudit vapenexport till Chile, var många amerikanska företag med i mässan och NASA visade upp sin nya rymdkapsel.

I Concepcion kastade rektorn ut hela studentförbundets styrelse från universitetet, avsatte flera lärare från sina tjänster och uteslöt 262 elever.

17 mars

Ordföranden och kassören i Byggnadsarbetarförbundet arresterades för »förmodad respektlöshet» och »förolämpande av Högsta domstolen». De hade protesterat mot att de karabinjärer som anklagats för morderna på Manuel Guerrero Santiago Nattino och Jose Manuel Parada frikännts.

19 mars

Explosioner vid Pinochets ankomst till Lota. I Concepcion demonstrerade studenterna och tog avstånd från hans besök. De krävde också att de 262 uteslutna eleverna skulle få återvända till sina studier.

20 mars

Demokratis dag i Chile. Oppositionen arrangerade symboliska omröstningar på flera ställen i Santiago för att folk skulle rösta för eller mot demokrati. Man installerade rösturnor vid offentliga byggnader, barrikader byggdes och flygblad kastades. Soldater och karabinjärer omringade flera platser, cirka 300 personer arresterades, tre fick skottskador. 15 olika kvinnoorganisationer, politiska grupperingar och studentorganisationer stod bakom »demokratis dag».

10 april

Tusentals ungdomar var på Plaza Italia i Santiagos centrum för att titta på Halley-kometen och passade på att demonstrera och ropa slagord mot Pinochet. Många arresterades. Soldater med svartmålad ansikten hjälpte karabinjäerna. 27 sårades, flera allvarligt.

12 april

En skola som hölls ockuperad av stu-

Chile:

Dagbok 8 mars – 1 maj

denter stormades våldsamt av karabinjärer efter det att skolans rektor bett dem att återställa ordningen. 24 studenter sårades.

13 april

Tre läkare avsattes för att ha deltagit i en strejk organiserad av Läkarförbundet. Läkarna hotar med en längre strejk om de tre inte får återvända till arbetet.

14 april

Poblador-organisationer från hela landet samlades till en kongress för att bilda en nationell organisation.

17 april

Studentfederationen (CONFECH) genomför en 48 timmars strejk. Tusentals studenter fängslades, 50 är fortfarande arresterade. Studenterna hotar genomföra en längre strejk om kraven på demokratisering av universiteten inte genomförs.

20 april

CNT, nationella arbetarkommandot, samlade 600 fackliga ledare till sin första nationella konferens under parollerna: »Enhet, Frihet, Demokrati och Rättvisa». Polisen hindrade den gemensamma samlingen varför konferensen blev splittrad på tioalet platser. Konferensens resultat blev bl.a. att ledningen för CNT bredades och numera består av representanter för 32 olika organisationer. CNT beslutade bygga upp regionala och lokala organisationer i hela landet. Tidpunkten för generalstrejken »Paro Nacional» bestämdes: senast 20 juni. CNT är nu inriktade på generalstrejken och som ett led i förberedelserna lades ett pro-

gram för den närmaste tiden fram: 11 maj firas tvåårsdagen av den första nationella protestdagen, 14 maj blir nationell protestdag för en minimilön på 18 000 pesos i månaden (cirka 1000 kr), protestdagar den 23, 29 och 30 maj. Vidare togs uttalanden mot betalning av utlandsskulden, för solidaritet med Nicaragua och Libyen och stöd till mapuche-indianernas kamp.

23 april

Pinochet var på besök i Temuco. Vid protester greps ett hundratal demonstranter, 20 sårades, 5 personer skottskadades. Karabinjärerna tog sig in i katedralen.

26 april

Den nya fronten »Asamblea de la civilidad» samlade 500 delegater, representanter för de olika yrkesgrupperna (läkare, advokater, lärare, osv), fackliga och studentorganisationer och andra representanter för oppositionen. Man krävde en återgång till demokrati och ett slut på diktaturen och beslutade stödja generalstrejken.

29 april

En bomb exploderade utanför USA-ambassadörens bostad. Denna händelse och en annan explosion i ett område för soldater har tagits som argument för de omfattande arresteringarna före 1 maj.

Nationell protestdag på årsdagen av mordet på Manuel Guerrero, Santiago Nattino och Jose Manuel Parada. Hundratals personer arresterades.

Läkarförbundet beslöt utesluta hälsovårdsminister Chin Chon från förbundet på grund av hans »brist på etik».

Två läkare arresterades och skall ställas tills svars inför militären. De anklagas för att ha lämnat läkarvård åt en medlem i FPMR (Frente Patriótico Manuel Rodrigues) som skadats vid en sammandrabbning.

1 maj

Inför 1 maj genomfördes flera razzior i arbetarområden i Santiago, bl.a. La Legua, La Victoria, El Pinar. Santa Julia omringades av polis och militär i skydd av mörket och gick hus för hus och arresterade.

Cirka 2 000 män i åldrarna 16-75 år togs till en idrottsarena, 200 av dem hålls fortfarande arresterade.

CNT hade kallat till demonstrationer i Santiago 1 maj. Samlingen förbjöds av myndigheterna och man stängde av all tågtrafik för att hindra demonstranterna att ta sig in i centrum. Trots detta samlades tusentals demonstranter som möttes av polis och militär med tårgas och vattenkanoner. Militären ockuperade Santiago med 30 000 soldater. Cirka tusen personer arresterades och 70 sårades.

Demonstrationer förekom även i Antofagasta, San Antonio, Osorno, Arica, Valparaiso och Punta Arenas.

Razzia genomfördes på CNTs och AGECH (läkarförbundet)s lokaler.

Solidaritetshuset

inne på fjärde året

»Ut ur skrubbarna – nu behöver vi något rejält!» Det var på våren 1979 som några föreningar i Stockholm med solidaritetsarbete och u-landsinformation som mål började träffas för att finna en gemensam lösning på lokalproblemen – rivningskontrakt, nerslitna lokaler, höga hyror. »Kåkgruppen» gick igenom olika förslag, letade lokaler, gjorde skrivelser och kalkylerade.

Visionen om ett Solidaritetsrörelsens Hus skulle till slut bli verklighet. Hösten 1982 kunde ett 10-tal organisationer flytta in i den före detta industribyggnaden på Barnängen, omskriven i Per Anders Fogelströms »Vävarnas barn» – ett hus fårat av seklers minnen och erfarenheter som nu skulle gå nya öden till mötes.

Solen gör ont i ögonen denna underbara april morgon. Det starka ljuset flödar över Strömmen, trafiken på Skeppsbron stänger vår ifrån vattenpussarna. Jag står och väntar på 46:an som skall ta mig ner till Sofia och Solidaritetshuset. Till hösten blir det fyra år sedan vi flyttade in och redan skulle man kunna skriva en bok om de öden och äventyr som huset genomgått och om kampen för huset.

På bussen ner till Sofia strömmar tankarna genom huvudet: den första parollen »ut ur skrubbarna!» Kåkgruppens alla möten – och visst fanns det lokaler att få, men till kommersiella marknadshyror. Så föddes kampen för »föreningshyror». Detta var ungefär samtidigt med att ledande tjänstemän inom Stockholms kommunförvaltning myntade begreppet »marknadsanpassning» av hyrorna i kommunens fastigheter.

Och slutligen, den 1 oktober 1982, var det dags för inflyttning i huset på Barnängsgatan 23. Den före detta industribyggnaden skulle göras om till kontor med ideella insatser.

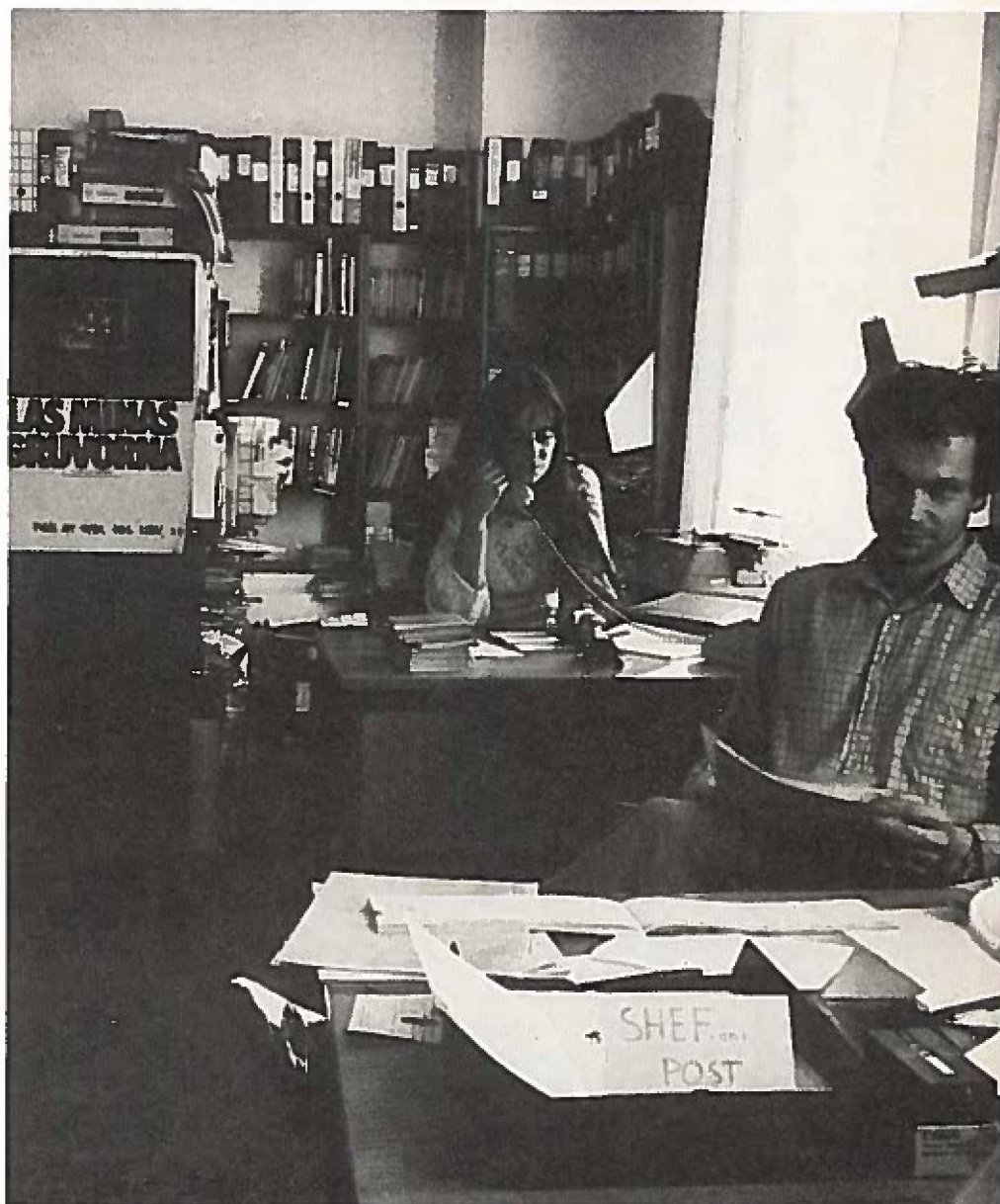
Många föreningar samsas

I Solidaritetshuset finns idag 13 organisationer som arbetar med olika former av internationell solidaritet och ytterligare ett tiotal föreningar är knutna till huset som medlemmar utan egen lokal, men förlägger möten hit mm.

Organisationer inom huset skickar ut sammanlagt ett hundratal volontärer, främst till Latinamerika och Afrika. På »hemmaplan» bedrivs informationsarbete, insamlingar, uppvaktningar etc. Solidaritetsarbete är ett politiskt arbete utan begränsningar.

Ett tredje världenbibliotek - något unikt för Sverige - har efter sju sorger och åtta bedrävelser börjat se dagens ljus.

Restaurang Världshuset, ett arbetskooperativ som kämpar och bjuder på en del av den kulinariska kultur som tredje världen bär med sig, ger huset mycket av dess liv och charm. Detta tillsammans med tryckeri, fotoklubb med labb,

Emmaus insamlingslåda och alla fören-
ingarna - det är Solidaritetshuset!
Välkommen!

I Solidaritetshuset erbjuds nya aktivi-
tetsformer. Vill man på hemmaplan göra
en insats för tredje världen på ett annor-
lunda och handfast sätt kan man t ex
»solidaritetsarbete» i Restaurang Värld-
huset, i tryckeriet Tryck Bakom Orden
eller med ombyggnads- och snickeri-
arbeten i huset. Eller varför inte välja
att göra uppsatser och specialarbeten
om tredje världen och utnyttja husets
bibliotek för studier och referenser?

TORKEL ÖSTE

Föreningar i Solidaritetshuset:

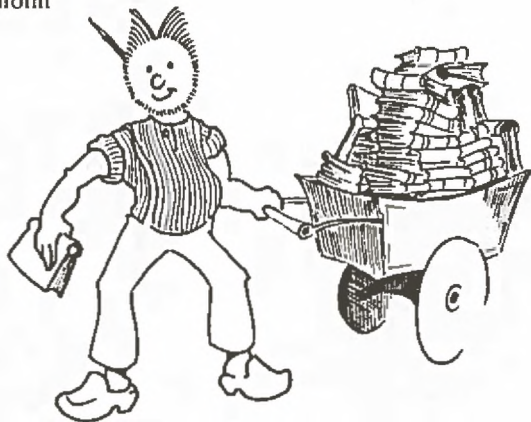
Afrikagrupperna
ARO (Afrikagr. Rekryteringsorg.)
Chilekommitten
COMUSAL
Internationella Arbetslag
Isolera Sydafrikakommitten ISAK
Palestinagrupperna
Samordningen för Centralamerika SAMCA
Svalorna
Svensk-Filippinska föreningen
Svensk-Indianska förbundet
SKV-Svenska Kvinnors Vänsterförbund
UBV-Utbildning för bistandsverksamhet

Kontakta gärna Solidaritetshuset,
08/42 87 22, bibliotek och kansli

Biblioteket behöver böcker!

Har du böcker om Latinamerika, Afrika
eller Asien som du vill skänka?
Skicka eller lämna in dem till

Biblioteket, Burnängsgatan 23,
116 41 Stockholm

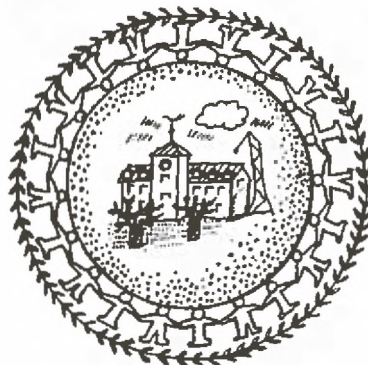
SOLIDARITETSRÖRELSEN – en folkrörelse

Våra etablerade folkrörelser - arbetarrörelsen, frikyrkorörelsen, nykterhetsrörelsen och idrottsrörelsen - växte fram mot slutet av 1800-talet. Ungefär ett halvt sekel senare började nya folkrörelser att framträda. En av dessa är solidaritetsrörelsen, vars grupper arbetar för att stödja utsatta och förtryckta folk, främst i u-länderna. En drivande kraft bakom solidaritetsrörelsens utveckling är frigörelseprocessen i tredje världens länder och den ökade sympati och solidaritet detta väcker i breda folklager i västvärlden.

En av föregångarna till den nuvarande solidaritetsrörelsen var de så kallade »Spanien-frivilliga», som under det spanska inbördeskriget 1936-38 gav sig iväg för att försvara demokratin mot fascismen i internationella brigader. En annan föregångare var organisationen Internationella Arbetslag, som efter krigsslutet engagerade människor att ta itu med återuppbyggnadsarbetet i de mest härjade delarna av Europa.

En av de tidiga organisationerna inom solidaritetsrörelsen var Svenska Sydafrikakommitten som grundades 1960. Organisationen vände sig mot det brutala apartheidsystemet i Sydafrika. USA:s upptrappning av krigen i Indokina och det allt grymmare Vietnamkriget mot slutet av 60-talet väckte avsky och protester världen över. De FNL-grupper till stöd för den nationella befrielsefronten i Vietnam som bildades i Sverige kom att bli den största solidaritetsrörelsen någonsin. På likartat sätt ledde militärkuppen som störtade Allende-regeringen i Chile 1973 till att Chilekommitten växte och fick lokalkommitter runt om i Sverige.

Under 70-talet har solidaritetsrörelsen breddats: Vän-
skapsföreningar, u-landsgrupper, volontärorganisationer och anti-imperialistiska grupper har bildats och arbetar för länder och rörelser över hela tredje världen. Ett annat inslag är organisationer som arbetar för att främja handel på rättvisa villkor med u-länder, som Handelsfront och Tanzaniaimport.

Solidaritetshusets Vänner

Tycker du idén om ett Solidaritets-
rörelsens Hus är viktig och riktig?

Vill du medverka till att Solidaritets-
huset kan bestå och utvecklas?

Då ska du gå med i Solidaritetshusets
Vänner!

Betala in 200 kr (stödmedlem 1000 kr)
på pg 32 11 15 - 8

Pinochets "folkliga kapitalism"

Enligt Friedman-doktrinen som tillämpas i Chile är staten en oduglig ägare till företag och banker. Ändå tvingades regimen att överta flera storbanker som kraschat. Nu försöker man med arbetarnas pensionspengar att "lösa ut" banker och statliga bolag. Men i slutändan hamnar de hos det multinationella finanskapitalet.

I början av 1985 kungjorde chilenska regeringen att man från och med september skulle starta utförsäljning av 30 procent av aktierna i en rad statliga företag med god lönsamhet till privata intressenter. De företag som bjuds ut ingår i CORFO (Industriförvaltningen) som till exempel telefonbolaget, statliga elbolaget och stålverket CAP.

Regimen försöker dölja avsikten med utförsäljningen genom att mynta begreppet "folklig kapitalism". Aktierna begränsades nämligen till vissa procent per delägare. Därigenom skulle "spridningen av ägandet förhindra att detta hamnar under några få grupper eller personers kontroll".

Denna nya privatiseringssvåg började med att man inbjöd de privata pensionsfonder (AFP)* att köpa dessa aktier. Enligt propagandan skulle man därigenom gynna småspararna i dessa fonder. CORFO:s VD, Fernando Hormazábal, påstod att "detta är en av regeringens mest långtgående åtgärder på det ekonomiskt-sociala området i avsikt att låta arbetare och små och medelstora investerare bli delägare i de stora statliga företagen" (*El Mercurio*, 24 aug 1985).

* —————

Chiles pensionsfondsystem handhas numera av 12 privata bolag (AFP) som spekulerar på börsen och konkurrerar om kunderna. Det nya systemet infördes 1980. Arbetstagarna är tvungna att placera 10-20 procent av sin lön i någon fond. Sitt tillgodohavande kan man flytta till det AFP som för tillfället "går bäst". Fondbolagen kan investera 30 procent av sitt kapital i aktier i privata eller statliga företag. Det är detta som regimen kallar för "arbetarnas deläggande".

Kapitalkoncentration

Men det står helt klart att detta "deläggande" bara innebär att man vill komma över resurser från tredje part för att underlätta en koncentration av ägandet till penningmagnaterna. Beträffande dessa privata pensionsfonder är det visserligen så att kapitalet kommer från arbetarna, men dessa har absolut inget att säga till om beträffande förvaltningen av fonderna. AFP-fonderna har i de flesta fall inrättats av de stora finanshusen. De fonder som tillhör Cruzat-Larraín och Vial hamnade sålunda under statlig administration när finanshusens storbanker gick i konkurs 1983 och staten tvingades intervensera. Sedan dess har det varit diktaturens stora bekymmer hur man skulle kunna privatisera dem igen.

Med tanke på den storlek de nu utbjuda företagen har, råder det inga tvivel om att de via finanshusens mängder av dotterbolag kommer att hamna i händerna på ett litet fåtal och huvudsakligen hos utländskt kapital.

Privatisering

Det är illavarslande att IMF (Internationella Valutafonden), som strävar efter privatisering av allt näringsliv, har erbjudit Chile en speciell kredit "för att studera problemen kring privatisering av offentliga företag".

Än så gällande det alltså för regimen att "få in friskt kapital", som CORFO:s VD sade, detta för att mildra statens drastiska penningbrist, och å andra sidan handlar det om att definitivt göra slut på allt statligt ägande av företag.

Miljardrullning

I sitt privatiseringsnit prövar diktaturen även andra former. Sålunda skall kraftverket Colbún-Machicura, som tillhör ENDESA (chilenska vattenfallsverket) förvandlas till ett oberoende privatbolag. För att göra företaget mer lockande för privatkapitalet skall "tillgångarna i Colbún överföras till det nya bolaget, medan skulderna övertas av ENDESA" (*Hoy*, 12 aug 1985). Detta är bara ytterligare en skandal i den miljardrullning som heter Colbún, kraftverksbygget som beräknades kosta 563 miljoner. Det är dessutom ett fuskbygge där stora vattenmängder läcker genom grunden så att kraftverket inte kan utnyttjas fullt ut.

Det är dessa stora statliga företag som är själva grunden i den chilenska ekonomin och som Pinochet vill överlåta åt snikna exploatörer. Detta är innebörden av "folklig kapitalism".

SERGIO RAMIREZ

Övers. Ingvar Enghardt

De utbjuda företagen är:

- ☐ Compañía de Teléfonos de Chile
- ☐ Chilectra Metropolitana
- ☐ Chilectra Quinta Región
- ☐ Chilectra Generación
- ☐ Empresa Nacional de Electricidad
- ☐ Empresa de Telecomunicaciones
- ☐ Sociedad Química y Minera de Chile
- ☐ Compañía de Aceros del Pacífico
- ☐ Empresa Nacional de Explosivos
- ☐ Laboratorio Chile

Conquistadorer i Södertälje

Under en vecka i mars hölls ett äldre hus i Södertälje ockuperat av ett märkligt följe av figurer som kunde ha stigit direkt ur någon av García Márquez'romaner. Vildsinta medeltida äventyrare med svärdet i högsta hugg, fågelmänniskor, drakar, trollkarlar och självaste påven i Rom... Lockad av ryktet far jag dit.

Jag hittar huset och smyger mig närmare. Fönstren är förtäckta men dörren är öppen. Där inne i halvdunklet är de. Besynnerliga ljud, jämmer och gnissel tränger fram medan jag närmar mig det färgstarka sällskapet. Det skrider fram som i procession över en lång ramp, som vid närmare betraktande visar sig vara en modern autostrada. Mittlinjen finns där, men den respekteras föga. Med sig har de en provkartu på allsköns medeltida eller sentida helvetesmaskiner, stenslungor, murbräckor, tortyrinstrument... Man får känslan att sällskapet kommit något vilse. Bäst att fråga processionens organisatör, konstnären Rolando Pérez, vad som egentligen pågår.

Jag vill visa vilka lidanden det latinamerikanska folket fått utstå från allehanda erövrare och världsförbättrare. En del kom drivna av törsten efter guld, andra för att göra sig en plats i historien. De flesta är nu utdöda men somliga finns kvar och pressar guld ur människorna. Och de är absolut på fel plats och i fel tid, säger Rolando och petar till generalkapten Pinochet i det bakre ledet. Han kommer i sällskap med en helvetesbomb märkt "ITT". Det väcker obehagliga minnen... Somliga galningar väcker nästan ens medlidande, som mannen på flotten där. En "Aguirre"-typ som tänker lägga under sig alla floder och allt land i sökandet efter Eldorado. Tills han en dag uppslukas av djungeln. Några yngre utställningsbesökare tittar förundrat på när Rolando demonstrerar att stenslungan faktiskt fungerar, att draken kan röra på tungan och flaxa med vingarna som den gång sådana apparater ingick i den psykologiska krigföringen. Men det är inte bara krigare och äventyrare som härjat bland det enkla folket. I en ga-

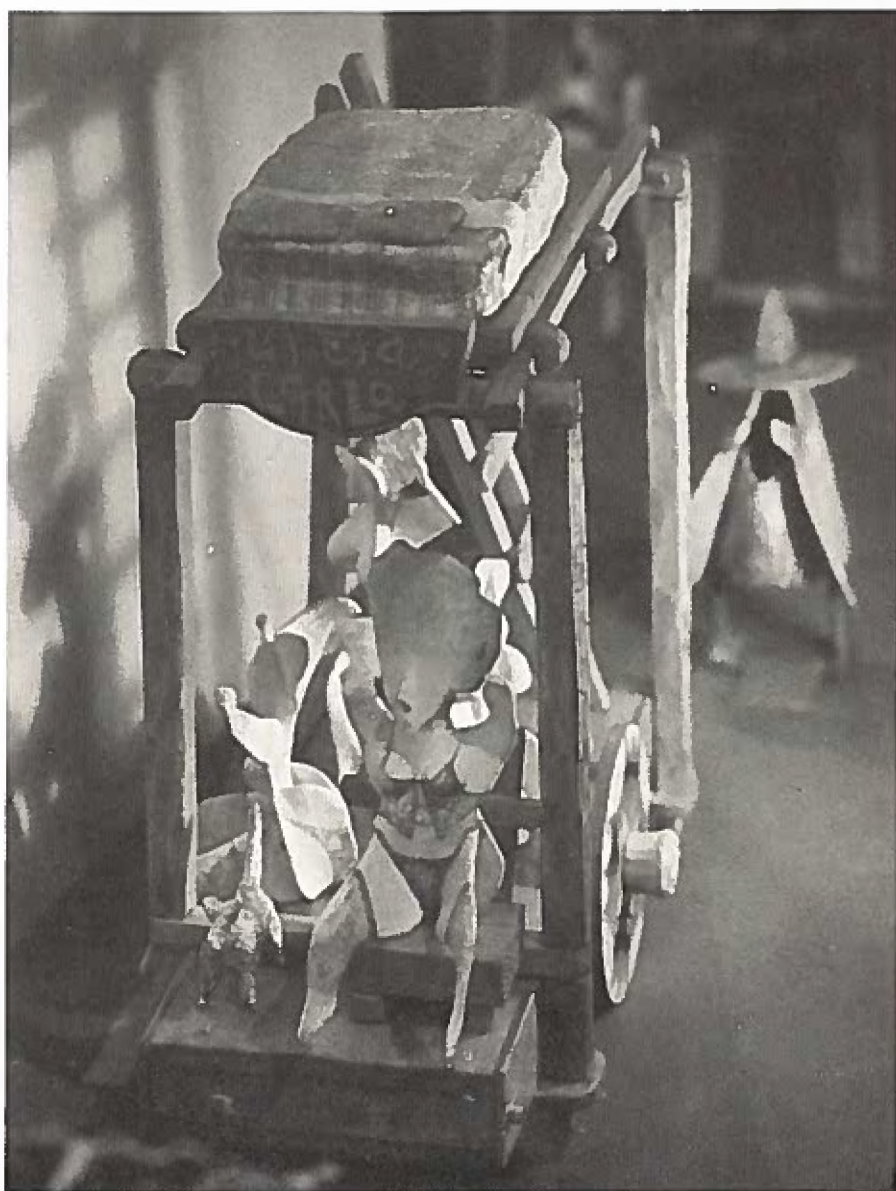
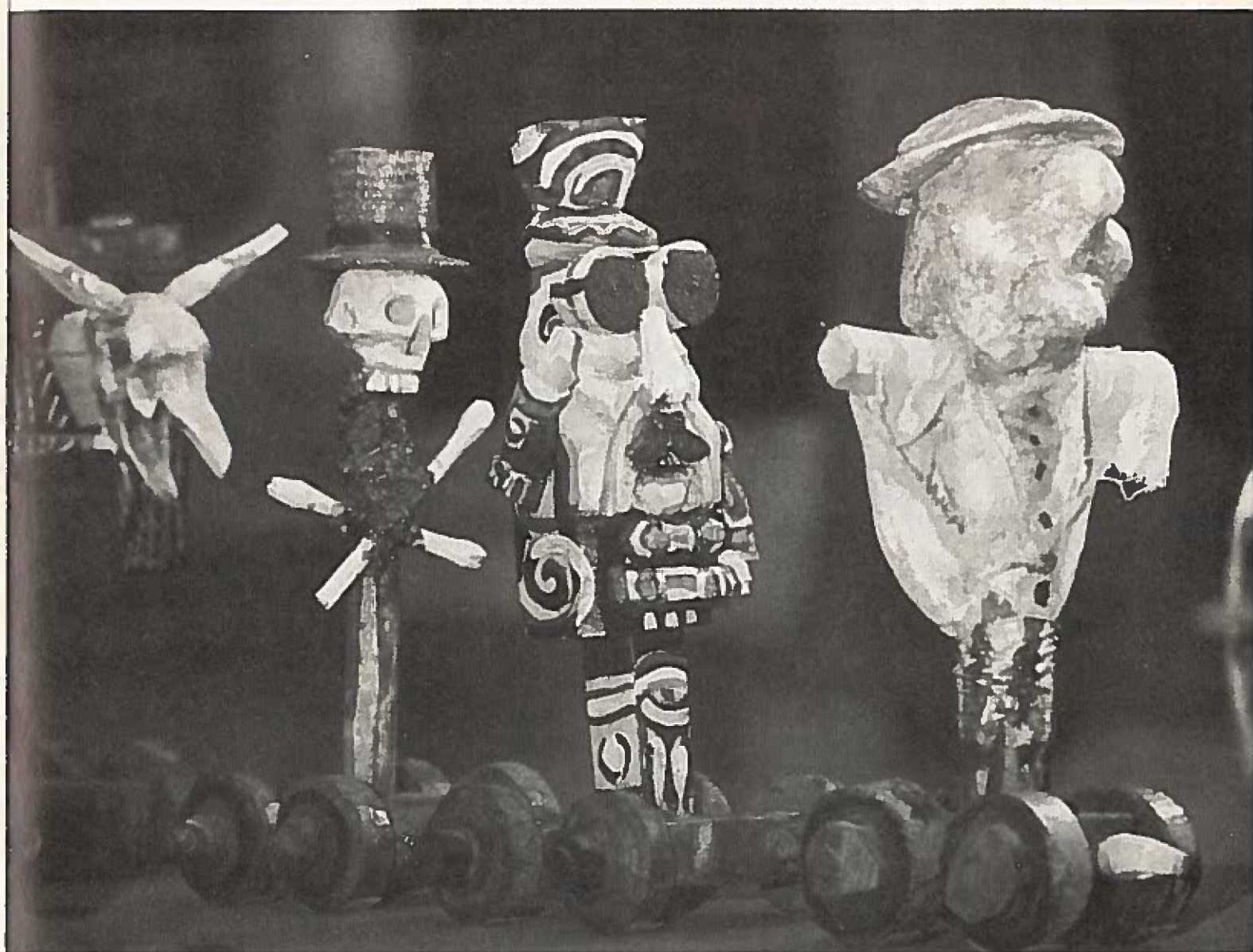

Foto: Héctor Estay

lesch färdas ett högreståndspär, säkert vana att bli åtlydda av undersåtarna, men nu har både häst och kusk rymt sin kos. Även påven färdas i vagn, väl-signande till höger och vänster. Han medför en ballast av fossiler... En am-bulerande bordell betjänar de trötta krigarna.

Rolande gör inget försök att port-rättera enskilda historiska figurer, Pino-chet står snarare för en typ eller en maktgalen hållning till livet som Latin-amerika sett alltför många exempel på.

– Hur har du gjort de här figurer-na, Rolando?

– Av papier maché, gips, trärib-bor. Mycket hittar jag i sopkontain-rar, jag köper sällan något.

– Och idéerna?

– Ja, vår latinamerikanska historia är ju full av absurda händelser. Jag tittar också i gamla böcker och tid-ningar. Här är en bok med gravyrer av Leonardo da Vincis förslag till krigs-maskiner åt sin tids furstar. De flesta kom lyckligtvis inte att byggas.

För Rolando har det tagit tre år att bygga denna protest... En pro-test mot våld, förhävelse och männis-koförakt genom alla tider. Den kom-mer dessvärre att äga sin aktualitet länge ännu. Likt den målning Picasso gjorde efter massakern i Guernica...

I ännu ett rum på utställningen mö-ter en annan sida hos Rolando. Lyri-kern, romantikern. Rummet är vitt. Halva golvet är bebyggt med en stad i vitt, klippt i elfenbenskartong. »La ciu-dad de papel». Det är ingen modell av någon känd stad, inte ens ett försök att konstruera hus så att en arkitekt bleve nöjd. Formerna är fria, snarare antyd-da är konkreta. Det drömlika fram-hävs av ljussättningen underifrån. Men det är en omisskännlig latinamerikansk atmosfär över scenen. Det centrala är naturligtvis Stora torget eller »Plaza de Armas». En sådan omges av kyrkan, gärna i barockstil, bazaren med sina valvbågar, husväggar med burspråk. Kring fontänen sitter damer och herrar i palmernas skugga och lyssnar till gatu-musikanter eller beundrar ekvilibristens

konster. En ryttare spränger fram och en motorcyklist snuddar vid den gracila señoritan med den stretande hunden.

– Rolando, du är ju känd som gra-fiker och har jobbat mycket med colla-ge. Vad är det som får dig att ge dig på skulptur?

– Jag är ju bildlärare också, då får man pröva olika tekniker med eleverna för att uttrycka en tanke. Nu ville jag prova att arbeta med rena former. Mate-rialet är rester av passpartouter, sånt som annars skulle kastas bort.

Rolando är en virtuos på att ta fatt i något som andra tycker är skräp och lyfta det upp och låta det blomma.

– Är det nostalgi i det här, lite hem-längtan?

– Idén växte fram när jag jobbade med scenografi för Teatro Sandino. Jag vill visa att det också finns trevliga sidor av livet i Latinamerika. Att allt inte är kamp och misär, som man kanske kan tro. I den här utställningen kontrasterar jag de två synsätten.

INGVAR ENGHARDT

"Grön mango"

Hon hade magrat, Marta. Men ögonen lyste och med ett stort leende kramade hon mig innerligt. Marta, som jag lärt känna i Spanien, arbetar sedan åtta månader tillbaka med alfabetisering i ett gerillakontrollerat område i El Salvador. I september förra året gick hon "in i zonen", som man säger, och detta är första gången hon besöker huvudstaden sedan dess. Av ren slump sammanfaller det med mitt eget besök i San Salvador.

Vi sitter i nästan sex timmar och pratar oavbrutet, hon och jag. Det vill säga, det är mest Marta som pratar och jag som lyssnar. Hennes självupplevda erfarenheter, berättade på hennes speciella sätt, med mycket svordomar och mycket humor och värme, ger mig ytterligare pusselbitar för att förstå kriget som rasar sedan snart sex år tillbaka i det lilla landet El Salvador. Namnet som betyder *Frälsaren*, kan ibland kännas rätt ironiskt.

En skola

Marta vet knappt var hon ska börja.

— Det är helt fantastiskt, om du bara visste! I de FMLN-kontrollerade områdena bryr man sig så mycket om varann. Där finns verkligen solidaritet mellan människor. Du kan få se en bonde ge bort sin enda skjorta till en sårad. Där håller, ta mig tusan, den nya människan på att växa fram!

— Men du kan tro, att jag gjorde bort mig många gånger i början. Det är så mycket man inte kan och vet om hur man ska bete sig, så den första månaden går man bara omkring och känner sig som en stor idiot. Man ser och lyssnar, ser och lyssnar och lär sig massor varennda dag. Att leva i gerillakontrollerat område det är banne mig som en enda stor skola!

In i zonen

— Nu ska du få höra nå't löjligt som hände första gången jag skulle gå in i zonen.

— Natten var kolsvart. Vi var ett femtiotal och gick på led, jag någonstans i mitten. Jag hade blivit tillsagd att göra precis som soldaten framför mig: gå fort, gå långsamt, gå hukad, kasta mig på

marken — precis som han gjorde. Först såg jag inte ett enda dugg, sen kunde jag svagt skymta hans ljusa rygsäck ett stycke framför mig. Vi skulle gå hela natten, och jag var himla rädd att inte klara av det, rent fysiskt. Men det gick ju bra.

— Jag höll jämn takt bakom den lju-
sa rygsäcken, och varje timme tog vi
fem minuters rast. Så plötsligt ser jag i
mörkret hur mitt bleka riktmarke åker
ner mot marken; soldaten har hukat
sig. Jag börjar också gå nerhukad. Fem
minuter, åh, vad jobbigt, tio minuter,
mina lärmuskler värker, benen darrar.
Efter kanske en kvart går jag mödo-
samt lite närmare soldaten och säger
med låg röst:

"Kamrat, jag är helt slut. Jag klarar
inte att gå så här längre." Vilket neder-
lag för mig!

"Men varför går du på det där viset?",
svarar han förvånad, och då upptäcker
jag, att han ju går upprätt, men att
rygsäcken hasat ner och hängde i
midjehöjd!

Marta skrattar också när hon knäar
omkring i rummet för att åskådliggöra
sin berättelse.

Skrivböcker fattas

— Och alfabetiseringen går jävligt
bra, ska du veta. Vi håller på att utbilda
"promotorer" som ska leda klasserna.
Vilket intresse folk har för att lära sig

läsa och skriva. Om du visste vad det är
roligt att jobba med dom! Problemet är
bristen på material, vi behöver skrivbö-
cker och pennor.

— Men det måste väl vara jobbigt
också, säger jag, ont om mat, bomb-
ningar, kamrater som dör?

Marta blir allvarlig och berättar om
den sidan med gerillan.

— Armén har bränt våra skördar
många gånger. En gång åt vi inte på tre
dagar. Men där fanns ett fiskekooperativ
som flera gånger blev vår räddning, vi
torkade fisken och kunde spara den
länge. Men i november brände militärer-
na både båtar och nät.

Apelsiner och mango

— Vi äter så mycket frukt vi kan.
En gång frossade vi på apelsiner en hel
månad — det var fest! — och vi lämnade
ett helt berg av apelsinskal efter oss.
När vi långt senare kom tillbaka till
samma lägerplats satt det en pappers-
lapp på ett av apelsinträden: "Vad ska
ni äta sen, era jävlar, när apelsinerna
är slut?". Det var undertecknat av en
av "arméns specialbataljoner". Någon
skrev: "grön mango" på lappen, och se-
dan drog vi vidare fulla i skratt.

Marta berättar om en av hennes bäs-
ta kamrater som gick ner till en by för
att proviantera. Då brukade han alltid
stanna och spela ett parti schack i ett

hus där. Men denna dagen kom armén.
De sköt honom och flera andra.

Massivt USA-stöd

Jag går från mötet med Marta, upp-
fylld av allt hon berättat. Vilken styr-
ka, vilka människor! Deras längtan
efter frihet och oberoende för sitt land,
efter en mänskligare tillvaro och ett mer
rättvist samhälle är det som gjort att
den salvadoranska armén misslyckats
med att utplåna gerillan. Och det är
egentligen obegripligt.

Armén har fått ett massivt stöd från
USA, som trappats upp för varje år.
Regeringssoldaterna får utbildning av
nordamerikansk personal, nordameri-
kanska rådgivare finns på plats, strids-
områdena har bombats med både na-
palm och vit fosfor, det allra senaste
i vapenväg och teknisk utrustning ställs
till regeringsarméns förfogande, tex fo-
tografering natttid med infrarött ljus
för att lokalisera gerillans truppflytt-
ningar.

Trots allt detta — på en yta så stor
som Smålands — har gerillan inte kun-
nat besegras militärt. Förklaringen kan
bara ligga i att det demokratiska alter-
nativet, representerat av FMLN-FDR,
har folkets stöd. "Vårt folk är för oss
vad bergen var för gerillan i Nicaragua —
det är där vi gömmer oss", sa en sal-
vadoran.

EVA BERG

Komedianterna

av Graham Greene

En bok som känns aktuell i dessa dagar är Graham Greenes »Komedianterna» som kom ut 1966 och vars handling utspelar sig på Haiti.

I förordet skriver Greene: »Själv det arma Haiti och arten av Duvaliers regim är inte uppiktade, den senare inte ens svärta för att höja den dramatiska effekten. Omöjligt att svärta den natten».

Duvalier själv reagerade starkt på Greenes bok. Han lät göra en minutiös undersökning av Greenes person och verk och lät därefter sammanställa och distribuera till press och

ambassader en skrift så hätsk och grov mot Greene att den hade totalt motsatt effekt mot den avsedda.

Brown, huvudpersonen i »Komedianterna» äger ett hotell i Port au Prince. Han har en känsla av att drivas mot komedins yttersta punkt när han träffar Jones och paret Smith ombord på fartyget Medea på väg till Haiti. Komedin liknar en mardröm. När Brown kommer till sitt hotell ligger den före detta hälsovårdsministern doktor Philipot i swimmingpoolen med avskurna händer och hals. Vi kommer in i boken när Philipots änka ska begrava sin man.

»B ILEN hade stannat vid spärren neråt vägen — vi kunde höra motorn arbeta; så kom den långsamt närmare på lägsta växeln, och nu var den i sikte, en stor Cadillac från tiden för den amerikanska hjälpen till Haitis fattiga. Den stannade jämsides med oss och fyra män steg ut. De bar mjuka hattar och mycket mörka solglasögon; de bar revolverar vid höfterna, men bara en av dem besvärade sig med att dra, och han drog inte sin revolver mot oss. Han gick till sidan av likvagnen och började krossa glaset med den, metodiskt. Madame Philipot varken rörde sig eller talade, och det fanns ingenting som jag kunde göra. Man kan inte disputerar med fyra revolverar. Vi var vittnen, men det fanns ingen domstol som någonsin skulle höra vårt vittnesmål. Likvagnens glassida var krossad nu, men anföraren fortsatte att hugga bort de taggiga kanterna med sin revolver. Det var ingen brådska, och han ville inte att någon skulle rispa händerna.

Mrs Smith rusade plötsligt fram och grep Macoute-mannen om axeln. Han vände på huvudet, och jag kände igen honom. Det var mannen som mr Smith hade tvingat att avbryta sitt stirrande på polisstationen. Han skakade sig fri från hennes grepp; så satte han sin behandskade hand stadigt och övervägigt mot hennes ansikte och gav henne en knuff så att hon tumlade baklänges in i bougainvilleabuskarna. Jag fick lov att slå armarna om mr Smith och hålla fast honom.

»De kan inte behandla min hustru så», skrek han över min axel.

»Jodå, vad de kan.»

»Släpp mig!» skrek han och stretade för att komma loss. Jag har aldrig sett en människa så plötsligt förvandlad. »Svin», vrålade han. Det var det värsta uttryck han kunde hitta, men Macoute-mannen talade ingen engelska. Mr Smith gjorde ett ryck och kom nästan loss från mig. Han var en stark gammal man.

»Det är inte till nytta för någon om ni blir skjuten», sade jag. Mrs Smith satt bland buskarna; för en gångs skull i sitt liv såg hon förvirrad ut.

De lyfte ut kistan ur likvagnen och bar den till bilen. De kilade in den i bagagerummet, men den stack ut nästan en meter, så de surrade fast den stadigt med ett rep och tog god tid på sig. De behövde inte göra sig någon brådska; de var säkra; de var lagen. Med en ödmjukhet som kom oss att blygas — men det fanns inget alternativ mellan ödmjukhet och våld, och endast Mrs Smith hade provat våld — gick Madame Philipot över till Cadillacen och bönföll dem om att ta med henne också. Hennes gester sade mig det; hennes röst var för låg för att jag skulle höra vad hon sade. Kanske hon erbjöd dem pengar för sin döde: i en diktatur äger man ingenting, inte ens en död äkta man. De slog igen bildörren framför ansiktet på henne och körde uppåt vägen med kistan utstickande ur bagageluckan som en låda frukt på väg till torget.

»Vandalerna», sade monsieur Hercule, och monsieur Clément rörde vid honom med en lugnande entreprenörhand. Madame Philipot var alldeles lugn nu och utan tårar. Hon satte sig bredvid sitt barn och hjälpte honom med glassen. Det förgångna var förgånget, och här bredvid henne fanns framtiden. Jag hade en känsla av att när den rätta stunden kom, även om det dröjde aldrig så många år, skulle han inte få lov att glömma. Hon talade bara en gång innan hon åkte bort i taxin som Joseph hämtade åt henne. »En dag kommer någon att finna en silverkula.»

I brist på en taxi avreste bröderna Dupont i sin egen likbil, och jag blev ensam med Joseph. Mr Smith hade tagit med sig Mrs Smith upp till John Barrymore-sviten för att vila. Han var orolig för henne, och hon lät honom få sin vilja fram. Jag sade till Joseph: »Vad har de för nytta av en död man i en kista? Var de rädda att folk skulle ha lagt blommor på hans grav? Det verkar inte troligt. Han var ingen dålig karl, men han var inte så förtvivlat bra heller. Vattenpumparna till infödingsstaden blev aldrig färdiga — jag skulle tro att en del av pengarna hamnade i hans egen ficka.»

»Människorna de mycket rädda», sade Joseph, »när de höra. De rädda presidenten ta deras kroppar också när de dö.»

»Varför bekymra sig om det? Det finns ingenting kvar mer än skinn och ben, och vad skulle förresten presidenten med döda kroppar till?»

»Människorna mycket okunniga», sade Joseph. »De tro presidenten ha doktor Philipot i källaren i palatset och låta honom arbeta hela natten. Presidenten är stor voodoooman.»

»Baron Samedi?»

»Okunnigt folk säga ja.»

»Så ingen vågar anfälla honom på natten när alla zombierna är där och skyddar honom? De är bättre än vakter, bättre än Tontons Macoute.»

»Tontons Macoute också zombier. Okunnigt folk säga det.»

»Men vad tror du, Joseph?»

»Jag okunnigt man, sir», sade Joseph.

□ □

»Monsieur Henri Philipot», anmälde betjänten, och en ung man kom fram mot oss genom tystnaden med en lätt poliohaltning. Jag kände igen honom. Han var brorson till den döde ministern, och jag hade träffat honom en gång förut under lyckligare dagar, bland en liten grupp författare och konstnärer som brukade samlas på Trianon. Jag kom ihåg att han läste upp några egna poem — välformulerade, melodiska, en aning dekadenta och *vieux jeu*, med ekon av Baudelaire. Vad den tiden verkade långt avlägsen nu. Det enda som fanns kvar som minne av den var Josephs romdrinkar.

»Er första flyktning, excellens?» sade Hamit. »Jag väntade er nästan, monsieur Philipot.»

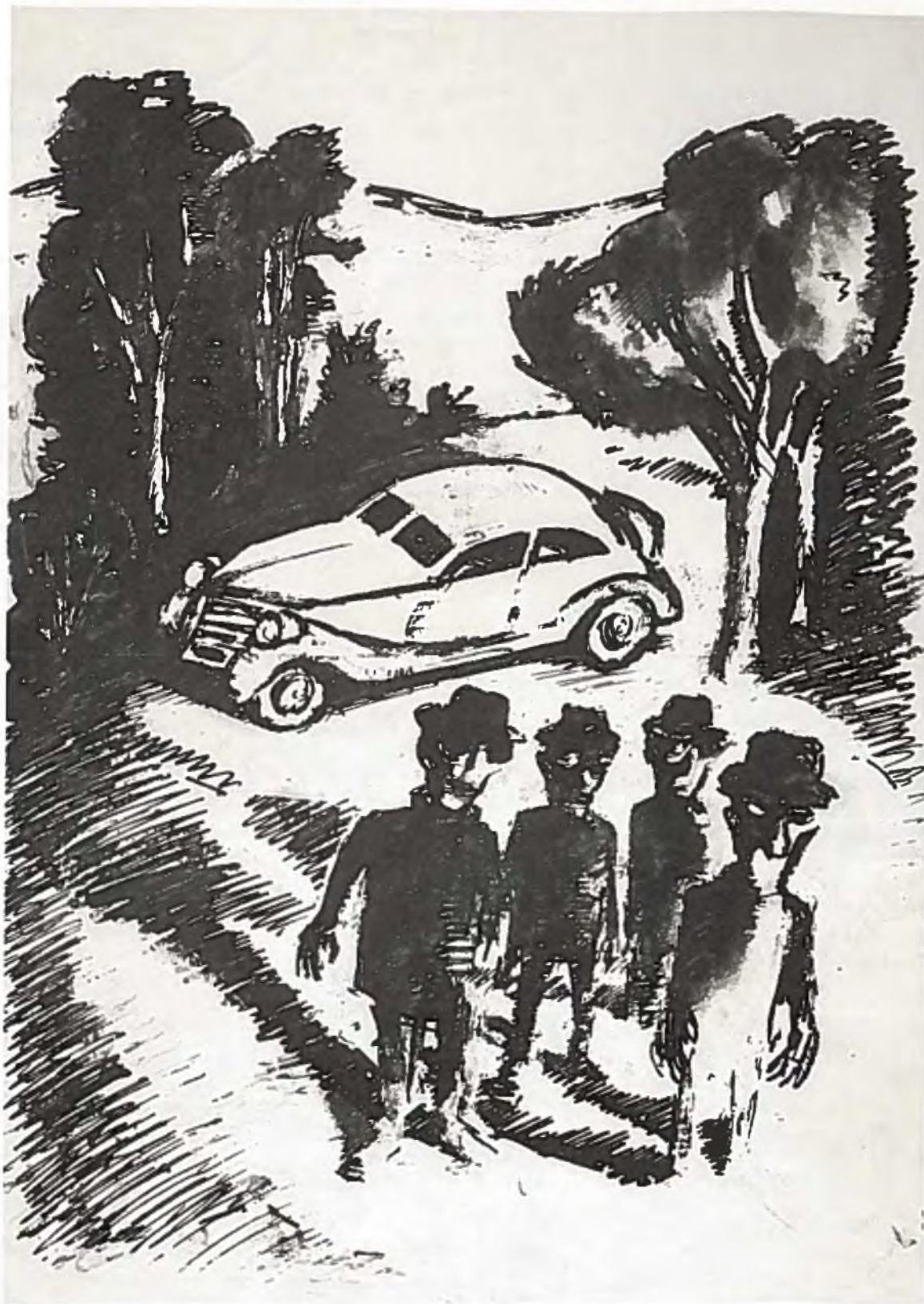

Illustration: Ulf Lundkvist

»O nej», sade den unge mannen, »inte det. Inte än. Jag har hört att när man begär asyl måste man avge ett löfte att inte ägna sig åt politisk verksamhet.»

»Vad för slags politisk verksamhet tänker ni ägna er åt?» frågade jag.

»Jag håller på och smälter ner en del gammalt familjesilver.»

»Jag förstår inte», sade ambassadören. »Ta en av mina cigarrer, Henri. Det är äkta havanna.»

»Min kära och sköna faster talar om en silverkula. Men en enda kula kan bomma. Vi kommer nog att behöva ett ganska stort förråd. Dessutom har vi att göra med tre djävlar och inte

en. Papa Doc, chefen för Tontons Macoute och översten i palatsvakten.»

»Det är tur», sade ambassadören, »att de köpte vapen och inte mikrofoner med amerikansk hjälp.»

»Var var ni i morse?» frågade jag.

»Jag kom tillbaka från Cap Haitien för sent till begravningen. Det kanske var tur. Jag blev hejdad vid varenda spärr på vägen. De trodde visst att min landrover var den första stridsvagnen i en invasionsarmé.»

»Hur är det där uppe?»

»Bara alltför lugnt. Staden kryllar av Tontons Macoute. Att döma av solglasögonen skulle man kunna vara i Beverly Hills.»

INDEX

CHILEBULLETTINEN 1984-85

■ LATINAMERIKA

Sara Lidman: Den transnationella stöld-
ligan...

FEDEFAM: FN – för livet och friheten,
Nr 2/84.

Latinamerikansk militarism – USAs
verktyg, Nr 3/84.

Stefan de Vylder: Skuldskrisen i södra
Latinamerika, Nr 4/85.

Fru Thachers lösa förbindelser, Nr 4/85.

■ CHILE

□ Nr 1/84:

Mapuches: – De säger att vi inte exis-
terar...

Arbetslöshet!

Jarpa: hellre monolog än dialog.

Chilenska studenter: Vi bygger folkmak-
ten.

Bort med CNI!

Pepe – bara ett barn?

□ Nr 2/84:

Med pistol i nacken. Tortyroffer berättar.

Facket kräver: Enhet nu!

Gruvlag för spekulanter.

Totalt utförsäljning!

□ Nr 3/84:

En fackförening föds. Det började i
Pudahuel.

– Ät inte Pinochets äpplen!

Självförsörjande barn.

Chiles arbetare. Slagna men aldrig be-
segrade.

□ Nr 4/84:

Kamp mot repression. Krossa de grön-
klädda!

Utlandsskulden – eller hur man plundrar
ett land.

Med vänort i Chile.

□ Nr 1/85:

Skolan som "Big Business".

Hamnarbetare: Valparaíso ger sig aldrig!

Torterade bekänner.

Påskön måste försvaras!

Kooperationen i Chile.

Bårar och barrikader – om folkopoli-
klinikerna.

Valparaíso – Dagbok från kampen.

□ Nr 3/85:

Kryklig diplomati – enar och splittrar.

Chiles arbetare: Vi kräver!

Hälsan till salu.

□ Nr 4/85:

Tredubblad Chileimport.

Chilenska arbetare: En bojkott stöder
oss!

Politisk fånge i Chile.

MDP-ledare: Generalstrejk ska knäcka
Pinochet!

■ ARGENTINA

Den återövrade demokratin, Nr 1/84.

■ URUGUAY

Spelets regler och tomma magar, Nr 1/85.

■ BOLIVIA

Den försvunne presidenten, Nr 3/84.

■ PERU

Vart går Peru? Intervju med Héctor Bé-
jar, Nr 4/84.

Peru går åt vänster, Nr 1/85.

Fortsatt våld i Peru. Intervju med Hugo
Blanco, Nr 4/85.

■ CENTRALAMERIKA

Svärfixat mot Kissinger, Nr 1/84.

Contadora: Diplomati med frågetecken,
Nr 1/84.

Mooniter: Med Gud mot Kommunis-
men, Nr 1/84.

■ NICARAGUA

Valet mot Reagan, Nr 4/84.

CIA-handbok i psykologisk krigföring,
Nr 4/84.

Ambulans till Nicaragua, Nr 2/85.

Vi skall ändra lagen – kvinnor i Nicara-
gua, Nr 2/85.

Vänskola i Nicaragua, Nr 3/85

■ EL SALVADOR

Hela folket mot interventionen! Nr 1/84.

Duarte erkänner gerillan, Nr 4/84.

Debatt: Contadorgruppen, Nr 4/84.

Mödrar på dödslista, Nr 1/85.

Kvinnor enas i El Salvador, Nr 2/85.

■ GUATEMALA

Förlostat paradiset, Nr 1/85.

Svara, herr general! Nr 3/85.

■ HONDURAS

Samma spel med nya pjäser, Nr 2/84.

■ SVERIGE

Samerna: En kämpande urbefolkning,
Nr 3/84.

Mikael Wiehe: Ibland behövs starka
texter, Nr 3/85.

Vi har ovanstående Chilebulletiner
och äldre årgångar i lager. Beställ!
Pris: 20 kronor per årgång, enstaka
exemplar 6 kr/st. Porto tillkommer.
Skriv till Chilekommittén, Box 622,
101 28 Stockholm

CHILE - 4000 DAGAR

På Studieförfrämjandets förlag Natura har nyligen kommit en länge väntad antologi om ekonomi och politik i juntans Chile: *Chile - 4000 dagar* i redaktion av Claes Croner.

Ett dussintal författare har bidragit med nytt och gammalt material om Chile under UP-tiden, statskuppen, juntans tid och solidaritetsarbetet i Sverige. Dessutom har dokument från Amnesty och Internationella Chilekommittionen tagits med. Antologin avslutas med en stark poesiavdelning med bidrag av svenska och chilenska diktare.

Claes Croner har vissa förutsättningar att hålla i företaget. Han var under åren 1968-1973 verksam som ekonom vid statliga universitetet i Santiago. Han har sedan dess varit starkt engagerad i Chile-frågan och har inte kunnat nöja sig med att bara redigera en antologi. Han lägger sig i. Och hans duell i Svenska Dagbladet med moderat Carl Bildt inför Pinochetdiktaturens 10-årsjubileum är inte bara läsvärd. Den visar knivskarpt var gränserna går i stora livsfrågor.

Stefan de Vylders artikel är som sig bör ett av de tyngre bidragen och kräver koncentration av läsaren. De Vyl-

der är kanske vår främste kännare av det chilenska dramat uttryckt i ekonomiska termer. Han kommer sensationellt fram till att den renodlade marknadsekonomi som Milton Friedman står för och som generalerna i Chile svalt med hull och hår, är en omöjlighet att genomföra med diktatoriska medel, eftersom marknaden kräver ett fritt informationsflöde som i sig vore ett hot mot diktaturen. Modellen är naturligtvis också omöjlig i en demokrati. Den är, kort sagt otörentlig med sig själv! I diktaturer som Chile har den tex lett till extrem stagflation. En ekonomi i baklås som främst drabbar de fattigaste. Man brukar tala om diktaturer som vargsamhällen. I Chile hyllar de styrande "friheten". Råvens frihet i hönsgården.

C H Hermansson gisslar i sin artikel bland annat den svenska regeringens dubbelmoral gentemot Chile. Man vägrade tex vidta åtgärder för att garantera folkregeringen betalning för levererad koppar när USA-bolagen begärt kvarstad. Eller som nu när man indirekt stödjer diktaturen genom utrikeshandeln. På senaste fem åren har importen mer än fördubblats!

Författarna behandlar huvudsakligen ekonomiska och

politiska realiteter i Chile, men här finns också biografier och reportage. Det är naturligt att det i en antologi av detta slag kommer till upprepningar, men författarnas olika vinklingar gör att detta inte upplevs som alltför störande. Det är väl oundvikligt att det i en bok som spänner över ett så brett fält, som från vetenskapliga analyser till spontana demonstrationer, somligt kan verka lättviktigt, tex dagboksfunderingar. Men som helhet har läsaren fått en mängd saklig information om Chile som skulle vara svåråtkomlig på annat vis. Allt på 190 engagerande pocketsidor.

En av bokens förtjänster är att artiklarna är rikt försedda med fotnoter och hänvisningar till nyare facklitteratur. Boken lämpar sig väl för fördjupningsstudier vid gymnasier och högskolor och för var och en som vill hålla sig au jour med utvecklingen i Chile och Latinamerika. Till boken finns en separat studieplan, godkänd för studiecirklar.

I Enghardt

Cirkapris: 97 kronor
Distribution: Litteratur och Föreningstjänst, Box 1338, 171 26 Solna
Kan även beställas från Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm

En cirkel runt Chile och Latinamerika

Glöm inte Chilekommitténs studiematerial!

Beställ »En cirkel runt Chile och Latinamerika» från Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm

Den första delen har rubrikerna »Latinamerikas hi-

storia», »Den kubanska revolutionen», »Gerillans årtionden», »Chile före 1970».

Den andra delen tar upp »Folkfronten», »Folkmakten» och »Militärkuppen i Chile».

Priset är 25 kronor per del. Materialet är godkänt för studiecirklar.

Filmen »Chela» i diktaturens Chile» som vi skrev om i förra numret av Chilebulletinen distribueras av:

FilmCentrum
Box 2068
103 12 Stockholm
tel. 08/23 27 50

»Chela», som ger en bra bild av situationen för ungdomar i dagens Chile, finns både som 18 mm film och på videokassett.

Varning för chilensk frukt!

